SINETII BASSISPANII

EPHEMERIS ANNI MDCL

Necnon METHODVS cuius ope

LVCENSIS CIVITAS

Eiquè finitima Regio
ab imminentibus morbis hoc Anno
præseruari valeat.

LVCÆ,
Apud Balthassarem de Iudicibus.
M DC L.
De Superiorum Licentia.

SINETII BASSISPANII

EPHEMERIS ANNI MDCL.

Necnon METHODVS cuius ope

LVCENSIS CIVITAS

Eiquè finitima Regio ab imminentibus morbis hoc Anno preservari valeat.

Apud Baltheffaren de Ludicibus.

M DC 1..

De Superiorna Ligenia.

Digmogra Sa

LECTORIBVS BENEVOLIS

Sinetius Bassispanius.

Ibellum quem cernitis cui dicarem cogitanti mihi , vos primum Lectores humanissimi occuristis. Ea enim est illius modo enati infantia, que vel vnius homuncionis. Liter atorum oforis aspectum extimescat, ac reformidet: ac proinde non ono, sed pluribus egeat patronis, qui eiu stutele preficiantur. Vos itaque quotquot libellum hunc semel lecturi estis, omnes nouo ausu, ac non damnando forte astu, Patronos illi eligo, atque constituo; scilicet hac prauentione cautum erit ne quis supersit, qui obtrectatorum cause patrocinetur, ac faucat; or cur non omnes bilariter, aique alacriter eius patrocinium suscipiant, qui omnium viilitati, atque incolumitati, qua potuit arte, prospexit? Verum si quis non omnia, que in illo continentur euentui ad unguem refpondere deprehendet, is futura veluti per nebulam intuenti ignoscat. lanum ideo veteres bifrontem fuisse commenti sunt, quod praterita finerit & futura premderit; hac nempe fabula posteros admonentes, absque prateritarum rerum consideratione futuras exacte dignosci non posse. Monitum Politicam profitentibus artem adeo necessarium, vt si contemptui

habeatur, prudentia lux hebefeat, vel protinus extinguatur . Cum enim mutate tempore, ea que prius fuerant iterum redeant; prateritarum rerum exempla quid facto sie opus, harentibus ciuibus sapenumero opportune common-Krant. Sed prater illos, cui magis aptari possit, neminems video quam Medico futurorummorborum naturam ex anni constitutione inuestiganti. Nam cum morbi non de repente fiant, sed paulatim collecti decruatim appareant, non tam nosse oportet quid presens anni conditio portendat, quams non ignorare quommodo vel ad morbum vel ad famitaten hominum corpora prateritis temporihus disposita suerint Quare illorum potius inuento accedere mihi visum fuit, qui non bifrontem , sed quadrifrontem finxere lanum . Ita enim per quatuor Anni Tempora Frigoris, & Caloris, Siccitatis item arque Humiditatis modum ac mensuram Medicus astis. mans, qualis futura sit anni constitutio, quin to ventorum naturam intuens ex quatuor Celi cardinibus prodeuntium qualiter unusquisque illorum corpora afficiat, commodius decernet . Optarem fane totidem mili frontes, totidemque oculos inesse, ve ex anteattis Ausumno, & Hyeme, quan Salubre futurum sit Ver, & qualis Askas sit expettanda, ad unquem pradicere possem, atque inde victus rationem elicere, que vnicuigs sit opportund. Verum suturorum sognitio licet incerta sit , certa tamen mihi semper erit , & indubitata omnes inuandi reoluntasi Valete in to 19 hours but a poff a hooventer of fine on series and receive to the

deratione futures exected to make and pays. Souther Talicience professione errors a les man farms en l'amountent

LECTORI

Bonam exoptanti Valetudinemi

S I vitare cupis vita qua damna minatur In genus humanum dùm rotat astra Polus;

Asclepij nostri doctissima consule Scripta, Hinc morbi causas, presidium que petes.

Perlege. Saturni rabiem, Martifque furorem Vincere, qua valeas hic Liber arte docet :

Fortunent modo te Superi, bone Lettor, & iras In Momi vertant Astra maligna caput.

> Carolus Andrianus Phil. & Med. Dock

LECTORI

Bonam exoptanti Valetudinem.

Twitare cupis wita qua damna minatur In genus humanum dùm rotat afira Polus s

> Afelopi, no bri doctissima consule Scripta, Hune morbi causas , presidium que peres «

Leviege. Saturni rabiem, Martigue furorena Vincere, qua vinleas bic Liber arte docet;

Fortunent modo te Superi, bone Lestor, & iras In Momi vertant Aftra maligna capus.

Carolus Andrianus Phil. & Med. Dock.

BASSISPANI Ephemeris Anni MDCL

cam en alura de la casa esta proposada policia cama policia de la cama de la vbi homines iam, agrotantes a morbo liberat. vel vbi ne in morbos incidant accurate precauet, non diù fub indice finendam elle litem audactes 1 ronunciabo nam cum morborum curatio partim Medico , partim naturæ, immò & nonnun-

i de commente control de la companya in control

quam fortuna debeatur, ob quam quidem rationem optimum ac fo rinaum oportere elle Medicum Hippocrates (criphit, sohus Medici opus præfernatio effe videtur; Licet enim vulgis mir ti loleat voi medicus appolite luxata membra reponite vulnera glutinat, afrocesque dolores oculi ichu demulcet; attamen qui al quid supra vulgus sapiunt, cos potius admirantur, qui cum lanos homines exceperint; lcité, atque opportune prouident, ne ab optimo fanitatis statu deturbentur. Id per morbos act's nosamb entis vitio gliscentes manifesté apparet. Medicus enim quitune vix decem agrotis curandis sufficit, si praservandi rationem ex anni constitutione ad vnguem teneat, non vnamtantium Vibem, sed totam penè Prouinciam vno eodemque tempore à morbis immunem reddere poterit. Quod cum fecerit Hippoerates chibus fuis necnon exteris jure fuit admirationi. At non tantum laudibus extollendus est quod sic fecerit, fed ob id maxime quod fic facere primus omnium posteros docuerit non ex oblematione tantum yt Empirici voluerunt, fed habita ratione causarum, viex eius lucubrationibus conflat, prasettim ex aureo, et lic dicam, eius Libro de aere, aquis, & locis, nam quid praffantius, quid viilius excogitati poteli : quam vbi annus, vel anni tempo ra a naturali constitutione evatiant & sulgares morbos minantur, lic victus rationem omnibus prescribere, ut que m minimum led homines lædantur? hac verò victus ratio probe

institui nequit ignorata conditione temperamenti, atq; humorum, qui per varias anni conflitutiones in corporibus coaceiuarisolent. At quamus non desint, qui cum mukum Hippocrati tribuant, coladia pracus emninin quos noumus, hancitos s speculationem commonstrauent, eam tamen non persecutie illum contendant: opera pretium duxi quid hic in re sentiam breutbus aperire. Galenus cius lenientia extitit, vi artem præfagiendi ex anni constitutionibus ab Hippocrate traditam, mancam esse putauerit, & præter ea que ille attulit in medium, longe pland la perelle, quadde sactant huins freculstion snortiam four perfectionem (pectare vide am recum Galerins ipse policius efferte velte de his feorsine ferberes chiplas orijnactus faiffet. methodum tantim manit cul infiltences tem ipsam perficere valeamins; & Dioclem, ac Mnelitheum negligenus accular, quod artem hac in parte ab Hippocrate inchoatam perficere no fint aggreffi. Fateor plures dari poffe morbofas: vel potius varias anni emsque partium conflirutiones, quam Hippocrares tradiderlis sed fileas que in Aphorif. tertia lect. & que in Lib. de Aerelacuis, & locis describuntur diligenter inspiciamus, non illas exempli tantum gratia, ve quidam volunt, ab Hippocrate allaras effe affirmate cogemur, fed quod ille fint l'que vt plurimum motbos affette videantur. Quod si quis in hoc laboraucrit, vt complicationes omnes ad vinguem inuentat, is sciat permultas in trilliter affetti, quod rata fint. & rata non fint artis; tum non paucas valde paruas , que ob particalem motbos infignes afferre non fint idone ; que enim parue funt tantum abelt, di vsui fint ad præsagiendum) quin potius in an mis hominum Aipath am ifiddcere valeant non lecus ac eueniret illis, qui secundum do-William alloguin Sanctotij Staticam vichis rationem inlequi fibi proponerent. His adde non paruas tantum, sed etiam aliquando on mediocritatem chates had inbibas inferendos inepras esse, vepote qua pracedentium constitutionium oppositam intempertem fi ka fois tuterir, ad naturalem redire mediocritatem faclant. "Sed quis cum Hieronymo Cardano in Libello de Prouidentia exanni constitutione, mille septuaginta, & octo complicationes, quas ex sua Algebra collegit, ac supputauit cognosceto arque observate viquam poterit in hac vita breuitate? iam cum ad omnes! om nium conflitutionum complicationes des-

cendere, vel ipso Galeno teste, nihil aliud esset quam sermonem plus æquo molestum, ac prolixum instituere, videamus an forte eandem methodum prior seruauerit Hippocrates, & an sufficieter circa illam versatus fuerit. Ac mihi quidem videtur Hippoctadeo exacte ea, quæ majoris momenti funt circa hanc methodum explicasse; ve si quis ijs mentem adhibeat, qua in tertia. Aphoris. sect. conscripta sunt; is manifeste cernere queat Galenum non tam iactanter, quam fine causa, in priscos Medicos inuchi, cum quicquid illi adiungere valuissent, compendiose licer, velimplicite Hippocrates ante illos docuerit; etenim cum aperuerit, que nam sit corporum constitutio per singula anni etiam falubris tempora, & qui nam morbi per ea vagari consueuerint, 'de simplicibus intemperaturis dixisse satis moderatis ingenijs videri poterat. Nec quis obijciat anni tempora non simplices, sed complicatas intemperaturas complecti, nam ea ratione ita illas Hippocrates disposuit ut in vno quoque tempore prævalens qualitas attendatur, dum veró Austrinæ, & Aquilonaris constitutionis menunit, complicatas intemperaturas, pura caloris, & humiditatis simul, tum frigoris cum siccitate confuncti effectus prosequitur; reliquum erat vi ostenderet, quid vnaqueque intemperatura, tain simplex, quam composita per plura anni tempora circa hominum corpora producere valeat, quod nisi fallor, enarrare aggreditur, dum inuersas, & aberrantes anni eiufque temporum constitutiones examinat, vt Austrinam hyemeni Ver Aquilonium, Aestatem humidam, & quicquid subsequi soleat, vbi se se mutuò consequuntur; sed cum non ex observatione tantum, ve dictum est, sed ex ratione Hippocrates morbos vnicuique constitutioni peculiares inuenerit, curnon illo duce breuiori ac faciliori methodo infistentes, morbotum causasinuenire, ac morbos prædicere potèrimus, primarum qualitatum effectus per singula anni tepora specu'ates: Profecto vbi plura anni tepora eandem seruauerint intemperaturam, non Medicus tantum, sed quiuis ex trinio facile inueniet, quinam morbi negotium facturi fint; quod tamen non adeo facile erit, cum fibi oppofita, vel varia fuerint. Nam tvnc Virum desiderat ipsa speculatio. qui supputare nouerit, quantum opposita intemperatura priorem emendare valeat, & quantum adnersam supergresia sit. Methodus igitur illa, si probe teneantur, que in tertia Aphotismor-

sed, conscripta sunt, sufficienserit, vrarbitror, ad prædictionem bone, uel ma'æ valetudinis in fingulis anni temporibus, & ad morborum prædicendas species. Hæc præfari volui, ne quis ob Galeni di ca, veluri difficultatum cumulo deterritus ab eiusmodi speculatione animum auerrat, sed ve non fine spe publica verlitatisin ea se se libenter exerceat. Ipse enim Galenus rei veritato costius, non aliunde vulgares morbos oriri scripsit, quam ab aeris ob manifeltas qualitates intemperantia. Quippe aer nos ambiens, vi in grimum de morbs vulg inquit, fi immoderatius calefiat, aut refrigeretur, aut bumefeat, aut exiccetur, corporis temperationem, que fanitas est, confundit, perturbat atque corrumpit, & paulo post. Quicunque igitur hec nouit, is cum morbis qui in fingulis tempestatibus oriuntur pranofeet , timo verò ctiam viclus ratione immoderatis aeris nos ambientis conflitutionibus contraria inflituta prouidebit, ne exoriantur. & infra clicius cum fic loquitur. Itaque si viderimus, quantum acris calor in corpus bumanum efficere peffit, quantum figus ficcitafque, & bumiditas,ipfamque patientems materiam qualis fit intucamur, certe nihil iam difficile erit. & inuenire, & ite prafagire morbos futuros. Quid igit oportebat, vel Dioclis vel Mnelithei negligentiam acculare, quod rem ex fe facilem, vel iplo Galeno tefte, prosequi omiserinis Cum itaque neque remerarium: neque irritum laborem femere is videatur, qui anni tempora, vt inde qual s futurus fit annus, salubris ne, an insalubris præcognoscati & fi insalubris quales morbi instent . & qua atte aueruncari queant inuestigare aggreditur; opportunum duxiactea-At Autumni ductum, & subsequentis hyemis naturam describere, vi suturi Veris, aique Aestatis conditionem quò ad salubritatem vel insalubritatem, si possim, elicere valeam. Quod si ad vnguem non respondebit euentus, non obid fortaffe, reprehendendus erit conatus, cum sic saltem alijs acriore iudicio præditis ansam dederim, vt in suturum accuratione indagine huic speculationi in vibis nostræ commodum , atque vultatem lælicius incumbant. Vulgarium motborum crigo inde auspicanda. est, vnde anni tempora primum à naturali temperie 'abejrare videntur; quam verò ab illa discedant is apprime nouerit. qui salubris anni decursum probè tenear. Quare non erit ab reexipio Hippocrate anni secundum rationem salubris progresfum hic apponere, ve eius comparatione quantum infalubris a Salubii diffet, decernere possimus. Si itaque ut inquit Hippocrates in Lib.

Lib. de acre, aquis. & locis secundum rationem frant signa in astris orientibus coccidentibus, & in Autumno aqua fiant; & byems fit moderata neque valde tepens, neque id, quod opportunum est excedens frigore, & Vere aque fiant tempeflind, & in Aestate, sic parest annum fore saluberrimum. Quod fi nimis concise quis ab Hippocrate hac dicta existimet, arque explicationem paulo vberiorem anni salubris desideret. is Galenum adeat, uel audiat, qui primo in primum de morbis vulg. itaillum describit. Artturo oriente pluit fere, ventique frigidifimul Spirant, bineque Auturanus incipit , & Aestas definit . Deinde vero procedente tempore paulatim, atque ita vt fensum effugiat in frigidius fit. Tum V ergil: arum occasus ipsam vicissitudinem sensibilem facit; debine vinde quaque similiter ad aquinoctium vernale venit, ac interim parfit ecceffio vique ad Vergiliarum ortum. Sapius vero etiam manifesta quadam sub tempus Aequinolly, moderata tamen. atque ab orth Vergiliarum, & calor augetur, & siccitas ad Canis vique ortum moderate. & paulatim, vbi autem's ipse adsit, Austri aliquantulum regnabunt. His succedent tante plunia, quate solent Ethesijs flantibus vsque ad Artturi ortum. Quamobrem & vsu, & ratione didicimus, cum anni Tempora hoc'modo procedunt, atque in fe viciffin commutaneur, neque pestem, neque ollam oulgarem morbum vagari. Hzc Galenus de anno falubri-

Tempellium modo elt, vt anni noltri tempora expendamus, ab Autumnoanni Sexcentelimi quadragelimi noni lupra millesimum tractationem inchoantes, vi videamus quantum ille differat ab Autumno, quem Galenus descripsit. Cum ab ortu Ais cturi vique in proximum Aequinoctium, quod temporis spatium dao decim dierum curticulo concluditur, incipientis Antumni constitutio parum in caliditate ac siccitate excederer, quamuis ar plerumque nebulosus, & caliginosus fuerit, ve & ab Opora. que secunda Aeltaris pars ells vique in Autumnum exitit: attamen sub Aequinoctium pluit primum largo imbre, deinde per aliquot dies modice, & per interualla. Interim pruinæ summo mane præcoci aduentu cecidere, & aer magis magisque nebulolus & caliginofus apparere czpir. Nebulolum vetò, an caliginosum dixero, fishil referre puto, quoniam apud Galenum inonfint syn onyma, ar certe parum inter le differunt, vt vnum a terius fit veluti explicatio; Illud ramen haud ignorandum ex Galeni mente non tantum nebulofum, & caliginosum aeris ftatum intelligi, voi nebula, & caligo ita denfa fir, vi intuentium oculis fe

se offerat inspicienda, sed etiam vbi medius quidam aeris status adueniat inter serenum, & exquisite purum, & plunium, Nebulæ erant densæ, insuaue olentes, per plana plurimum vagantes, presertim Meridiem versus, licet paulatim & loca Septemtrionibus exposita occupauerint. Hæ tribus quatuorue horis ab oriu Solis primis diebus euanescebant, mox pertotum diem quoque perdurabant, & progressutemporis montium quoque sublimitates nonnunquam aggresse funt. Constitutio itaque vsque ad Autumni medietatem si anni partitionem ab Hippocrate traditam sequamur, si quadripartitam ab Astrologis, viquè in tertiam illius pattem Auftrina tota fuit & ventis vacans; Die 22. Octobris, quæ fuit ab Aequinoctio trigesima, ab occidente hyemali venti leniter spirarunt mane frigidiusculi, acremque nubibus impleuere.& magis caliginosum, ac nebulosum reddidere; sed circa Meridiem rurlus aer tepiditatem contraxit, & ab Austro non silverunt Venti quamquam non validi. præcesserat nox pluniosa, æstu. tonitruis, corrufcationibus molesta. Ab oppositione Luminarium, qua eadem die subsequuta est, aer magis incaluit, & 22. iterum largè pluit. Die 23. cœlum nubilum. parux pluuix per totum d.em, sub vesperam frigidiore ac paulo vehementiore halitu Auster spirauit. postera die Austro collateralis Libanotus, Galeno Leuconotus, aeris modicam frigiditatem inuexit, atque aeris serenitatem. nocte tamen adventante pluit, sed non tota... Die 25. Autumnalis status, idest in calore. & frigore inzqualis & aer nec nubilosus prorsus, nec prorsus serenus su t. alpes niue riguerunt. qui subsequittus est dies tranquillus, ventis vacans, serenus, post hune per biduum aer nubilus ac nebulosus. Die 28, noau & per totum subsequentem diem plyit, venti prorsus siluere, qui deinceps vna cum assidua pene plunia tribus sequentibus diebus ab Austro moderate spiratunt; non tamen nebulas disoluere visi sunt, quod tandem secerunt die 1, Nouembris. Nam cum Libanotus iterum (piraffet, aeris ferenitatem attul.t discussis penitus nubibus, ac nebula, eadem aeris constitutio in triduum extensa est. postea venti primum ab ortu Solis astino exorti sunt, ac paulatim Boreales facti, frigus & ninem editis in montibus pepererunt, & aeris lerenitatem antea allatam prorogauerunt vltra primam Lunæ quadraturam, fingulis tamen matutinis nebulæ curca Vrbem visæ funt. Sub occasum Vergiliarum, ex Pleiades funt.

funt, quo tempore Hippocrati incipit hyems, Austrina constitutio, nam Idibus parum pluit, & aeris status nebulosus suir. Sub Vesperam aeris tranquillitas, Mane Subsolanuslenlter affluit, dies serenus ac tepidus. Subsequens verò fi quis alius nebulosus, & ex parte pluuius, post hune nubilus, varius, tepidus. Die 1 q. serenus aer, & clemens, non tamen penitus sine nebula meridiem verlus. Verum 20. discussis omnino nebulisaer tranquillus' ac frigidiusculus extitit, idque per dies quatuor subsequentes. 24. nebulosus, paruz pluuiz. at die sequenti sub vesperam Austrina constitutio, que cum nubibus, & densiore caligine 26. infeltauit. inde lenis Auster Africo sensim cedere visus est; sed penes Austrum fetit Victoria. nam die 27. calidus, & caliginosus aeris status remansit, ipte vero, ut & eius collateralis ab Occidente hye. mali adeò lenitet spirarunt, vr ex nubium lento quodam moru potius, quam ex aeris perflatu dignoscerentur. Quod per totum. Autumnum fere accidit Austris dominantibus. Sequentibus diebus aer grauis, importuna nebula, vsque ad pridie Kal. Decemb. quo tempore patux plunia fuemnt. Postridie serenus dies illuxit, clemens tamen, ac tepidus, ut & antea extiterat. Verum flante. Ceciaab Ortu Solis æliuo, quem Græcum appellant, drilipata funt nebula, & aeris tepiditas in moderatam frigiditatem versa. est, quàmuis circa Nonas postea nebulæ redierint, quæ decidentes in terram pruinas valde copiolas produxerunt, acre interim. sensibiliorem frigiditatem adepto, quam tamen die 10 deposu, t. parua succedente pluuia; eadem aeris temperies die 11. qua nu. bilosa ac fatis nebulosa fuit. Inde constitutio prorsus Austrina cum leni pluvia; at die 14. etiam Austro, sed non valido accedente atris nubibus obductus eft aer, & abundantius pluit, nec diffimiles duo lequentes dies fuerunt; at fine plunia, vt 17. & 18: fed nubilo, tepido, & minus nebulofo aere. post 20. frigus accessio. & in ingressu Solis in primum Capricorni gradum, qui fuit die 22, sudo cœlo inhorruit aer, & frigus increuit. Hinc hyemis secundum Aftrologos initium, inde per triduum ferè pluit non remisso frigore, mox nine super alpes cadente aer serenus apparuit moderato frigore; verum postremis diebus Decembris parux pluuic, multitudo uebularum, frigus non pro ratione hyemis, quamquam extrema anni dies ferena fuerit. Cecia vehementer fpirante, & aeris frigiditatem adducente. Die 4. Ianuarij frigoris vis.

1333

Á

qua a Kalendis in eam vsque diem videbatur intolerabilis exortis nubibus, & nebala, vt parerat, imminuta est, & pluuiesubsequuta sunt psecades. Septima uero, mane Argestes medius inter Boream, & Fauontum enter spirans serentatem attult, & quantus de imperio cum Borea certare uns sit, cum ramena neuter illorum suas ostentare vires voluerit, se diterque silueris, cius diei constitutio clemens, & serena surt, vernam tempestatem quodammodo redolens. A septima vsque in 14 inter Boream, & Ceciam diusium imperium. Hie mane, ille a meridie, dominati sunt. die 15. algore prorsus intolerabili præcunte nix cecidir, qui subsequinti sunt dies il que in ulgesimam ob Solis absentiam tristes & obscuri, & partim plum, & partim ualde nebulos. Vigesimus primus serenis ac repidus, haud alter ac si spirasser Euronosus. Verum post sune nebulosi ac plumi superiore.

nerunt. Dies 24 eddius, letenus, afflauit Zephyrus,

Sub Equinoctium igitur ut uldimus; largo pluit imbre, & penes ficcitatem atque humiditatem Autumnus totus moderate le habuit, ut hac in parte fram formaffe naturam mire underi poffit. Verum non fic de actiuls qualitatibus purandum est; quoniam cum rotus fere eius ductus Auttribus extitefit eatenus a naturali constitutione descruisse vilus ell quatenus a convenienti in calidum deflexis. Tani enini Aufter, & Auftro collaterales Ventiguam Subfolinus qui Austro cedente leuiter aliquando spirauit, aeri tepiditatem conclliauerunt. Sed non ficco pede pertranteunduniquod aer plus minusue pertotum fere Autumnum nebulosus & caliginofus fuerit. quid autem Galenus per nebulofum & caliginosum acrem intel igat, iam dictum eft, at qualem in corporatius dispositionem inducat nunc dicendum. Cum itaque nabilus? ac nebulosus aer dominatur, necesse est humores qualescunt que ille fint, qui per affinitempora dominantur, nebu osam, & caliginolain formam inducte fur in pituitolis nebulola pituita. in biliofis nebulosa bilis reperiatur. & fic de tota fanguinis maffa, quin & ipsam quoque innati spiritus substantiam, & partes oinnes, que aere perfiui, ac recrearisolent, ut pulmo, cor, cerebtuni ab cadeni labe promptius infici - Etenim cum femper alfquide nostro corpore vaporosum emanet, in siccis quidem conflict! tionibus plurimum, in humidis uero paucissimum, si quaretinentur nebulosa, & caliginosa fuerint, phirescere facile continget,

-15

get, unde febribus, ijsque malignis detur occasio, is igitur non aberrabit, qui praujam quandam ad putredinem in corporibus d'spositionem ab Autumno relictam esse ex nebulosa constitutione suspicabitur. At quo minus Austrina hec constitutio morbos per Autumnum attulerit, plura funt, que in causa suerunt. In primis cum morbi vulgo uagantes, tunc oriri foleant, ubi plura anni Tempora a salubri statu declinant, nequaquam expectandi erant ab una tantum constitutione. Deinde quoniam aeris tepiditas, & si non prorsus Autumni propria, non tamen nimia uel ficcitati, uel humiditati jun &a fuit; etenim Auffring constitutiones, corruptelas non afferunt, nifi fint diutuma & h umiditati n. primis copulatæ, immò cum Au tumnus ficcitate non excesserit senibus, & iis qui in tabem pronisunt commodus esse debuit. vnde pauci ex his, quodego scia, interierat. Quod vero maiori ex parte tepidus extiterit, mulierib' & frigido teperamento præditis similiter vtilis deprehensus est-præterea licètcostitutio Austrina fuerit-silentibus tamen uentis, uel leuiter omnind spirantibus no adeoeius qualitas corporibus imprimi potuit, uteuenituehementiore impetu ruentibus.non enim valde morbiferus est Auster, qui modico tempore spirat, nec qui cum multis diebus spiretimbecillus tamen ell. Inluper Vibis nostræsitus (quippe in. plano polita est, & ad omnes ventos expolita) ita ventos excipit. ut non ibi diu immorentur, sed nullo obice detenti illico rua nt. ac præterfluant; secus ac accidat illis Vibibus, in quas cumad mon tium radices fitz fint impinguntur, ac terminantur. Non tamen à morbis in totum immunis Autumnus fuit; Nam cum Aufiri caliginofi fint, & caput in primis grauantes, capitis morbos ex defluxione attulerunt, pueris præsertim, & calido, & humido capitis temperamento præditis. Vnde in his tusses obortæsunt, & in plurimis contumaces, & quoniam aeris allidua tepiditas hyemis Hippocratica initium comitatur, dubio procul prater pueros, quicumque capitis robore donatinon funt, facile morbis ex defluxione à capite corripientur; repleti enim capita per has constitutiones conveniens est. Verendum quoque est, ne praua etiam victus ratione accedente, non pauci crudorum humorum copiam accumulaturi fint præcipue uero qui orio ac gulæ dediti funt, nel ventriculi impecillitate laborant. Hinc enim malignarum febrium origo, cum scilicet humores tam intra venas, quam in patentibus caultatibus detenti praternebulosam, quam modo descripfi formam, crudi etiam, ac pi turofi existunt, quid enim aland proxime prateritis annis in corde Polypos genuiffe putandum ell, quam vberlotem pitunz prouentum? quid f. bres lethiferas, ac feras femitertianas, nili pituitosa colluniem bili petmistam? quamuis enim morborum plurimi, & quidem maximi, abile oriantur, ac foueantur, cito tamen, ac non raro fine discrimine solui videntur, mili pituitosus humor, qui contumaciores, ac magis exitiales reddere illos confueuir, bili permittus fit; at cum biliosus humor ex calidiore alimenti portione etiam intemperatura non biliosa necessario gignatur, acfieri nequeat quin affidua fit etus generario, in hoc maxime nobis incumbendum est, vt nihil uel paru m pituitosi humoris intra corpus colligamus, quod sane in nostra potestate, si opportuna victus ratione vsi fuerimus, positum esse videtur; pituita namque præter id quod fui generis morbos, vbi abundati inferre valetiex accidenti in caufa ett, ut bilis ipsa intra corpus multiplicetur, dum naturalem cursum ipfius bilis retardat, & vasa , per quæ excerni, & abigi folet offarcit, & obstruit. Quare cum tepida hac aeris constitutio senfim, ac paulatim humidæinngi videatur, præsertlm in Vibe paulo humidiore, & in qua ciues pleno victui sunt affieti, danda erit . opera, vteius generationem omniarte, quantum quidem fieri potest inhibeamus, atque ob id maxime, cum sub ea temporis constitutione effluium illud, quo fana corpora gaudent, fistitur prorsus; uel retardatur.

Iam cum hyeme plurimum pituitæ, etiam, anno existente salubri, in corporibis coacervari soleat, quid non expectandum in posterium, cum Bacchi munera, qua pituitam coquere, & stomacho vires addere consucurunt hoc anno dura d'acerba d'acer

17

in lib. Hippocratis de Natura humana, hac breuiter accipiat, Pituitam gignit ciborum copia, qui lyeme offeruntur, qui etiam suis qualitatibus magis pituitose sunt. nam & leguminibus multis hyeme homines vef cuntur, ac pane multo magis quam alis temporibus, & similagine, & libis, querbyemata, & lagana vocant, & rapis, & multis carnibus, quarum aliqua plane pituitofa funt, ve ouilla; aliqua verd tales funt, nifirite conficianzur, pt fuilla, pracipua autem, qua porcellorum funt , praterea vero bulboss & cochleas, & caseum, atque alia complura buius generis tota byeme comedunt, que omnia parata (unt, ve in pituitam vertantur. Quin etiam pler ique nonum vinum bibunt , quod ipfum quoque ad pituitam eignendam accomodatum eft; quibus quidem fit rebus, pt byeme pituita redundet. Quod fi obijcias ciues nobiles, & qui opibus abundant, huic victus rarioni non affueros effe, id libenter concesserim; sed hos minorem effe Vrbis pattem respondebo: maiorem non ijs tantum vesci solitam, sed Izpè deterioribus, quam quæ Galenus recensuit; ac proinde vulgares morbos citius, ac facilius in plebem, quam in Magnates graffari. de porcellorum esualibi haud infrequenti nihil mihi dicendum, quando quidem notira in Vrbe horum carni hucufque luxus pepercit, aut in deliciis non habuit; Ouillami vero qui comedunt, comedunt autem nunc plurimi, qui superioribus annis, angustioris fortunæ hominibus illudedulii genus, vt pituitolum, ac viscidum reliquerant, duplici nomine damnandam effe sciant, & quod ouilla fit, & quod recens nata in ylum. trahatur. His omnibus addo, quamuis id forte aliquibus lene videri possit ad augendas in corporibus cruditates, non patum conferre posse primam Quadragesimalis leiunij diem, in lecundam. víque Martii hocanno protendi; vt hac etiam ratione hominum corpora nimis diù comessationibus, & carnium esui indulgentia, ac luxu & Vigiliis mirum in modum eneruata, Ver adeo proximum non fine bonæ valetudinis discrimine fit excepturum. I Iam quoniam speculatio circa anni constitutionem præcipuum habet vium, ut homines ab imminentibus morbis præsernentur, actune morbi oriuntur, quando iam præternaturalis constitutio viterius progressa est, manifestum est preservationi locum effe, dum constitutio illa viget, que morbos minatur, non autem dum præterijt, & iam morbos peperit. Cum itaque morbis obuiam ire expediat, antequam fiant, fiunt vero non solum, vbi duo, uel tria anni tempora à conuenienti temperatura recedunt, fed

-0.05

fed ex vnius etjam immoderata constitutione, prudentis Viri cosi'ium fuerit, etiamab vno tantum tempore præseruandi rationem petere. Quamuis enim in vno tantum tempore aliquando mutatio fiat, & quod insequi debet, forte secundum salubris anni cutsum progressurum sit; si quis tamenad enitandam antecedentis temporis noxam eam victus rationem inflituat, qua acris intemperaturæ ex aduerfo respondeat, non ob id lædetur, sed proprium temperamentum', in quo sanitas posita est, hac ratione seruabit. Constat verò non omnibus eandem victus rationem conuenire, qua aeris nos ambientis temperature ex aduerso opposita sit; quandoquidem tantum abest, vt quis ab immoderata aeris nos ambientis caliditate lædatur, fi in frigidam intemperiem lapfus fuerit, quin potius dum fic ab ambientis caliditate in debitum temperamentum restituitur, magnopere adjunetur. sic vbitemperamenti caliditas exuperat, ab aeris frigiditate cortigitur, vt ficcitas ab humiditate, atq; hæc à ficcitate. Hinc ratio elikitur, quamobrem vulgaribus morbis graffantibus non omnes similiter assiciantur, etenim qualitatum excessus ut vni morbum, sicalteri pro nòxa medelam afferre aprus est. Si itaque Galeni di-Ais fides habenda eft, sola victus ratio opportune instituta satis eft z ve quis ab imminenti agritudine, quam aeris importuna qualitas pollicetur prælerueturincolumis. Hic pedem fiftere aliquantulum opus ells & non Empiriconum (etenim Galenus non omnes redarguit, uel contemnit Empiricos, quando interíllos bonietiam Medici aliquando reperiantur) sed Pseudomedicorum impudentia, ac iactantia explodenda est, atque damnanda; quiuno calopodio omnes calceant, & suas antidotos absque vila distinctione: cunctis proficuas fore prædicant; cum tamen non modo curatio; sed & præseruatio ab vno, eodemque morbo pro temperamenti dinerfitate, non codem prorfus modo haberi possit. Si enim exempli gratia vel in simplici vicere aliud cerati genus in puero; aliud in sene, aliud in muliere, aliud in agricola conuenit, atque ve curatio tuta fit, tam diuerfam medendi rationem simplex postulat vicus; quid censendum de medicamentis, atque alexipharmacis, que cum mediam quandam naturam fortita fint inter venenum, ac nouri corporis substantiam, si forte venenum non inveniunt, illa ipsa venenum euadut? Sibi igitus quisque caueat, & non nisi boni , ac periti Medici

confilio, quales vrique sunt Vrbis nostræ Medici precipuarum Academiarum testimonio decorati, nihil accipiati nihil deglutiat. Sed ad rem. Victus ratio, per quam corporis temperies immutatur, non tantum circa cibum, & potum verlatur, fed multa alia funt, quæ hane, vel illam inuchere, atque augere intempetiems arque hos, vel illos in corporibus humores gignere valent. de quibus omnibus, fi fermonem instituero, nimis prolixusero, & ca repetere cogat, que latis superque cuilibet aperta erunt, qui, vel vnius Galeni Libros de Sanitate tuenda legere voluerit. Núc. quoniam hyeme pituitam abundare certum est, eamque morborum, si qui in Vere, & per Aestatem hoc anno suturi sunt, causam fore præcipuam fuspicamur; operæ pretium erit id totum adiungere, quod ad gignendam pituitam facit; vt qui crudos, ac pituitolos humores aceruare foliti lunt, opportuné morbos, qui inde ducunt originem præcauere possinr. Otio indulgentes, & vitam mulierum more sedentariam ducentes, cruditates accumulantinec minus, qui repleto corpore, vel á prandio statim se exercent, immò maiore cum discrimine, quàm otio dediti, cum hi cruditates saltem in primis vijs sedendo congerant, illi etiam citrajecuraccumulent, pituitolam colluniem ob importunum. exercitationis vium ed impellendo. Somnus quoque tam diurnus, quam nocturnus, si modum excedat, non patum ad gignendam pituitam confert, alui stipticitas, & suppresse euacuationes, fi forte prius adfuerint, humorum multitudinem exaccidenti pariunt, que cum naturali calori impedimento sit, quo minus probè munere suo sungi valeat, ex accidenti quoque refrigerat; & pituitosum corporis habitum inducit. animi quoque affectus immoderati, metus in primis, ac triftitia co quia vitales, & animales spicitus ablumunt, corpus quoque perfrigerando cruditates inferunt; & si quandoque Hippogrates mororem gignere bilem afe firmare visus fit, fic tamen intelligendus eft; urbilem mouere, atque agitare potius, quam gignere senserit. Quicumque igitur pituitofi funt, hi vel natura tales existut, aut aeris ambientis culpa, cum tales antea non fuerint, pituita fcatent. Qui natura pituitofi funt eos frigida temperatura donatos effe oporter a & cum nullum frigidum corpus facile per halitum digeratur, fi praterea acris constitutio accedat que pituitosos humores gignere idonea fir, hos maxime per Aeltatem ægrotaturos effe probabile eft, eo (cilicer au Jn

230

scilicet tempore, quo bilis pituita miscetur, & calor ambientis naturalem exhauriendo putredini viam parat. At qui natura calidiores funt; licet ex accidenti pituitofis excrementis abundent. repelcente aere pituitam concoquenty ac tuta deinceps lanitate perfinentur. Verum sibile quoque infestentur, non expectato affatis tempore, etiam vere morbis ex repletione corripienturs pituita enim citius in illis in sanguinem veria, & bili commixta iebribus; quam quam mitioribus, vt (perandum est, occasionem) dabit. tam igitur his, quam illis præseruandi ratio nune præseria benda est. Temperatura frigidis, & pituita refettis quam primum auxiliari conuenit, nam si lemel febris illos corripiats quam illosum res in angusto posita sit, & quod nam discrimen à sebre illis: Impendeat Galenus 12. Methodi, vbi de curandis ijs, qui ex summa crudorum humorum copia febricitant, fermonem habet, abunde docet. sed que à Galeno ibi dicuntur, qui velit, ibidem legat; nos enim. netotum tertium caput illius Libri transcribamus, & ne antequám hac febris specie laborent, agrotaturos deterreamus, atque in desperationem adducamus, ab ipfius Galeni verbis hoc loco subnectendis yltrò, ac libenter supersede mus. Necessarium præterea est jis, qui pituite obnoxij sunt, caput in primis pituita refertum esse, quare Hippocrates ad hoc refer piciens Hyeme morbos laterales, & pulmonis inflammationes, grave dines. atque raucedines, tuffes, dolores pettoris, & laterum, atque lumborum, capitis dolores, vertigines, & apoplexias fieri scripsit, Quippe hac omnia, ex defluxione ve plurimum à capite fiunti & cerebro ob pituitam maleaffecto. Quod si hæc per hyemem, etiam anno, salubri, contingere folent, metus esse debet, ne in hoc aliqua ex parte însalubri frequentius pituitosos exerceant. Quare præterilla, quæ de ciborum qualitate iam dicta funti ratio etiam haberi deberde quantitate, nempe vetenui victu vrantur. ablata enim maiore ex parte materiali causa, vel ipsa per se natura in meliorem frugem. quicquid reliquum erit, facile permutabit, respicere autem oportet primo ad temperamentum, cuius causa pituita superabundate deinde ad eam portionem; que iam genita est, ac postremo ad ipfius materiæ motum Jac quod specat ad temperamentumus cum aeris frigidioris, & humidioris vitio, qualis per hyemem dominatur, pituj ta multiplicetur ante omnia talis aer fugiendus erit, ac præfertim, si qualis nunc quoque visitur, nebulosus sit, &

neque

neque lummo mane, neque in noce libero acu se exponere expediet, fed donec nebulæ diffipatæ fint, domi manere. Verunt videndum est, ne aer, qui sape non nebulosus apparet nobis imponat. Hocenim nebulæ habent, vequo viciniores illis fumus, cò minus ab eisdem nos circumfundi putemus. Sape vapores quos diurna tepiditas palustribus quibusdam locis ex meridionali præsertim plaga attrahit, neque Solis vis per hyemem, neque Venti opportune spirantes abigere valent, sed illie immorantur immo flante Austro intra Vrbem impelluntur, quod quidem ur per plateas, & patentialoca manifeste percipitur . sie quamnis la tenter. & in angustioribus euenire credendum est. Hæc potissima causa suit, cur per anteactum biennium morbis ynigaribus negotium facientibus, illine prima mali labes exorta fit, atque ibi maxime insederit. Fidem faciant Austro prope Vibis moenia exposite Domus, inter quas que triginta & octo habitatores continebat, nunc quinque contenta est. Super Vrbis muros quo tempore zer vel nebulofus, vel nubilofus eft; non tuta ambulatio, præfertim tote illo spatio, quod hybernum Orientem, atque Occidentem respicit curabunt forte aliquando Ciues, quibus id muneris demandatumeft, ve flagnantes prope Vibem aquiz ef fluuium fortiantur. & qua pigrioreferuntur alueoliberius decurrant , ne in posterum aere alioquin puro ; ac fereno quotannis tam diræ nebulæ illic flabulentur, ac demum flantibus modica ventis, inde per totamagri planitiem excurrant, Verum fi fatis aeremi qualis qualis demum fuerit seiusque noxam enitare noid datur , opportunum erit a moderata coenaaliquid affumere quod frigidam, & humidam cerebri intemperiem corrigat, in quem quidem víum conferum excapitalibus plantis concinnatæ villes erunt, ex Saluia scilicet, Rorematino, Iua. Bertonica, Stocchade, Satureia, Hiffopo, Cariophillo altili, ac fimilibus; quibus interdum ex Diamusco, vel Diambra, aliquid immisceri poterit, præfertim vbi pituitæ copia iam perea, que dicentur imminuta fuerit. Ab víu Theriace, ac Mitridatica Antidoti cauendum existimo, antequam ex Ventriculo, atque Intestinis pituita, sicubi collecta fit recte fuerit expurgata comenim ficcandi, ac fi fendi humores vim habeant, certo certius pituitam; qua prius fluida facile ex illis partibus etiam leui medicamento detuibarl poterat, ita incrassare, arque siccare apta funta viccontumacius Ven-211513

Ventriculo, atque intestinis hareat difficiliusque descendat; Prællabit deinde, voi ad intemperiem respexeris pituitam jam genitam praparare matque expurgare; quod tuto facles detergent bus, & incidentibus anxilis fequenti, uel fimili modo? Detergentium basis in pituitosis mel sic cuins multiplici viu pituita abitergatur. Laudarem itaque, ve singulo mane, velasternis diebus, duo, uel tria cochlearia puriffimi mellis, quale hispanicum eft, pituitofi fumerent, vel fi mellis dalcedinem renuerent; adiedo aceto ex vino albo generolo Oxinet fibrin eundem vium parari inberent, etiam aceto priuscaliqua ex prædictis plantis incoda, Quod fictiam per hyamem multe bene dilute affacterent, hoc insuper commode perciperent, ve quotidie akius facite excrementa denjecret. Pollet dintins epqui propret illos, qui fans lubricam fortiti funt alumin harcide mulia. Sed & de mulfoaliquid nobis dicendum , quoduel nescientes haud raro bibacium plusimi ingurgitant, de Vino inquamin quo parum mellis incodum fit. Oenopole fanovinol uel acerbo, vet minis auftero dulcedinem melle concilianta quam vinum ex le non habere. qui palato delicatiore funtfacile dignoscunt. An ighur vinuna hoc anno duriusculum arte hac mollire durum videri poterit ? Si mellisadmixtio non placet farchamerfubilitedatitis net deerunt exempla frigidiores Plagas incolentium, qui vin P vel aufterità tem, uelimbecillitatem etiam fualitatis gratia, saccharo demulcent; sed hae non dicha sint ijs; quibus inculpate substantia vinum non deeft; de potu faris dixifle videbor, fitroc addidero, plus pituite colligiex vinidariusculi assuerudine i quam ex aqua potu fi calcuis, & optima fit i & cui modicum cinamomi incoxerit Mellis, & facchati vius me interim admonet; ne yltenus pergam; quin paus de alai Lumbriois aliqua dicam . Hos verò proxime superioribus anhismontam in agrotantibus; quam in lanis, neque in homimotantines sed & intelliguo animantium genere. & quad minim videri possit in pileibus frequenterrepertos elle, neminem latere puto Degiatris disputandum relinquo, an hi toto genere preser naturany habendi fint - ex dulci picuita ortum habent, copareles hornialbus repetiuntur, qui plus minusue Lumbricos non gignana adebni res in adagium gransierit nam cum ea audinius , quir quandam in animo indiguationem excitare valento moueri obidin nobis vermes dica--05 7 mus.

mus. Profecto nisi ex natura instituto in Intestinis gignerentur, ita calorem naturalem fæpe pituita obrueret, vt noftri corporis oconomiam, vel turbaret, uel diffolueret. Itaque pituita à calore nostro animata sicloco mouetur, ve non difficile sit è corpore illam educere. Nontamen inficiari debemus plurima, caos feuissima accidentia sepenumero á Lumbricis exoriri, quorum feribentes passim mentionem faciunt, Dulcia horum generationi conferre iure vulgus existimat, nec ambigo. Verum neque mel, neque saccharum, cum detergendi vim nacta fint, ad eorum generationem quicquam conferre censeri debent. Dulciaria potius accufanda, qualicet melle, & faccharo conspersa, ac subacta fint, triticea potiffimum farina conftant, ve hoic, non illis vermium generatio debeatur: Quomodocunque autem se res habeat, cum & nonnunquam interitus caufa fint, sedulo cauendum ine gignantur, atque ea crebro assumenda, que iam genitos interimant, arque interemptos è corpore expellant, que cum omnibus in promptu fint, non est yt in illis diutius immoremur, fed ad pituitosos redeo. Salsis initio prandii moderate vti his omnibus confert, non tamen que sale, & fumo ficcata fint, fed que muria consernari folent, vt haleces, & thymnus . Vbi vero iam fatis detergentibus vsi erimus, si & pituita ad motum parata suerit, nihil aliud uperelt, si ventriculo molesta sit, quod ex ructu, flatu, aciditate, naulea, ac ponderis lenlu dignoscitur, quam ex ventriculo illam educere - quod non aliter commodius fieri poterit, quam excitato vomitu . Sed cum ob Medicorum quorundamignaujam, atque agrotantium tadium factum fit fut multorum mothorum curatio, atque item præseruatio, quævomitu tempelline excitato faliciter fierets tamin agris, quam in famis prætermiffa, vel neglecta fits vix me continere potui , quin hanc. wesie dicam, supinam negligentiam accusarem: si quis enime Happocratis. Librum de infomnijs perlegat, ab omnibus pend morbis præseruationem ex opportune instituto vomitu accepisse illum animaduertet. hac nempearte, & Aegyptios sea morbis tueri Diodorus Siculus scriptum reliquit: Sed qua spe aut probabilitate vifcida fape, ac lenta pituita in ventriculo existensi quam uis Medici auxilio aliqua ex parte lentore spoliata, per tantum itineris ducerurad inferiora vique inteltina, vt non illis hæreat, & in itinere remoretur? Quibus verò auxiliis vomitus prouocandus fit.

crisica

fit. lenibus an valentioribus. & quo tempore, quisque a familiart. Medico petere, ac difcere potent. Nunc enim tuendæ fanitatis; tractationem nequaquam tradere nobis in animo est. Sepius autem fit, vtin venis admixta languini cae repleto capite in subie. clas partes irruat; vade morbis quorum Hippocrates meminit, facili negotio superuenianti ideireo ad motum quoque illius, ut paulo ante dicebamus, respiciendum erit, concitant verò fluxiones à capite quæcumque caput, uel per le, vel per accidens calefaciunt, nec non aeris repentina mutationes ex calido in frigidu, velex frigido in calidum. Per le calefaciunt Solis præsentia, si quis diù sub illo immoretar, diuturna quoque mora prope ignem maxime fi dignis quernis, vel ilignis ignis ardeat, vini generofi porus, aromatum calidiorum vius, maxime piperis, affiduales Aio, fixa cogitatio, multiloquium, excandescentia. Exaccidens ti verò aeris frigiditas, fiue cerebrum, luapte vi cogat, humorel, que exprimat, ve Galenus censuit, sue calore intus cohibito sundantur, acliquescant; vi en manus, niue diù contrectata, obi calorem intus cohibitum manifeste incalescit, idem capiti ob externum frigus accidere rationi consentaneum esta Quiverò calidiore corporis habitu prediti funt, & bile plurimum abundant, ex accidenti dutem pitultam collegerunt, non adeo calidis remediis, ac simili victus ratione tractandi sunt, sed loco mellis syrupo acetoso, de acido citri, uel limonum; aqua hordei com mixtis pro pituitæ deterfione, & incisione vti poterunt. Et quoniam accedente Vere metas inflat, ne in morbos incidant, antequam aer nos ambiens incalescat, tamà pituita, quam à bile expurgandi etunt; nisi potius eligant tenui victu. & opportuno mous repletionem demere, ac pituitam attenuaré; quod tamens vix sperare licet, nisi valde pauca fuerit peccantium humorum portio. Sed cum antequam Ver accedat, Quadragesimale instet lejunium, & nullo alio valentiore præsidio, qu'am Ieiunio, me iudice, morbi per ea tempora, & per Aestatem grassaturi przcaueri valeant, non erit ab re, vt qui fanitatis defiderio flagrant, vi-Aum tenuem, atqué attenuantem, qualis vtique per Quadragesimam institui solet, opportunum esse sciant, & non animarum salutitantum, sed & corporis incolumitati proficuum. At quoniam leiunii essentia in cibi parcitate, acqualitate posita esti de Parcitate nih I dicam, quando quidem res jam cò deducta est, vi etiam

etiam, qui moderatos labores per eos dies subire coguntur, ie:unium commodètolerare queant. nonnulla de ciborum qualitare dicenda sunt. Nulli dubium sit, quin permulta eduliorum genera, quibus per Quadragefimam vescimur, pituitosa fint, sed multa etiam sunt, que cibi paulò pituitosi co tempore noxam præpediant. Ante omnia, cum per totam ferè hyemem cibis inculpatæ substantiæ homines hoc anno assueti sint, facile mediocriter pituitosos tolerabunt. Deinde etjam si non nihil pituitæ cibi Quadragesimales gignant, cum accedente mox Vere ambientis constitutio immutari debeat, & in posterum non amplius pituite generationiconferre, parum vel nihil ab vna tantum caufa lædentur, quæ etiam ipfius aeris beneficio nocere ceffabit. Adde, quod licet pisces, & olera humidum, ac serosum alimentum præstent, cum id moderato salitorum esu, corrigi possit, minimum ladent, accitò è corporibus exeuntia plenitudinem ex præcedenti victus ratione enatam rollent. neque tamen cuiusuis fortisalimenta admittivolo, sed glutinosos pisces, utanguillæ funt, coetacei generis offrecodermata, ac ranæ à diuitum menfis excludo. Littorales vero. & faxatiles, quoniam non vitiolum. alimentum exhibent, pro tuto obsonio esse poterunt. Monendi funt mihi obiter, qui Foro piscario prasuntine posshac patiantut pisces littorales fale antea abundanter confperios à piscatoribus vend, nam licet pisces sale diu maceratos laudauerim, non cadem prorsus ratio est de ijs, qui recentes in Forum piscarium afferuntur; etenim ita salem concipiunt, vi insuaues omnino euadant, & valde siticulosi fiant, atque eò magis læsuri, quò majori copia ingeruntur, quam consueuerint ingeri sale diutius macerati. Insuper qui din saliti sunt, etiam din aqua potabili immersi, Salsedine spoliari possunt, quod fieri nequit recenter captis, qui vix empti comedi folent. Olera verò quamquam damnanda videantur, vt pote que serosu languinem reddant; attamen quopiam non parum discriminis est inter serosum humorem, ac pituitam, si non assidue, uel multum illis impleri voluerimns, non est, vt prortus damnari debeant. Lactuca enim ferè noxa vacat. Cichoria viscera ab infardu liberat. Spinachia, si ab excremetitio humore, quo scatent, prius repurgentur, pectori amica. Paftinaca fatina fromaco villis. Beta fi quid allud interoleta probedeterget, & quamuis Brassica non omninò laudabilis succi sit, eine ta-11/1/1

men cimata, quod folis teneriora fint absque noxalumuntur, Secus putandum de Leguminibus, nam cicere excepto, reliqua nimis pituitosa funt ac melancholica. Ex oriza & fatre addito amigdalarum dulcium cremore, & faccharo, annoxia parantur fercula; iplæ porrò amigdalæ non prani succi funt, pallulæ ventriculo, ac iecori viiliffima, utpote qua putredinofis harum partium affectionibus valenter resistant. Sed quibus delicatioribus, & maioris pretij piscibus vesci datum est, hi cum parum eorum caro, quo ad conservandas vires spectar, à quadrupedum carne diftet, non sani tantum, sed & viribus quoq; bene valentes erunt etiam sub Quadragesimæ finem. Valde enim refert, quo in statu corpora nostra futura Aestas excipiat. Excipiet verò tana, si parum biliosa fuerint. & á crudiratibus libera, fi aluns fluida extiterir, atque intra venas languis nimitim non exundanerit. Hec verò omnia Quadragesimale Iciunium præstare si quis negare audeat, rerum medicarum imperitum esse dubio procul se ostendet, quod satis à Dño Gaspare Marcuccio ex instituto aduersus Leonardum Fuchsium docta satis & eleganti disputatione demostratum suit. Hactenus de pituitosis, ac de ijs, qui cum pituitosi non sintinihilominus cruditates, & pituitam exaccidenti coacemant. Nunc quoniam etiam bene valentes, & cos, qui integra fanitate fruuntur, prælernatio complectitur, quæret fortaffe aliquis, an & his quoq; tuenda fanitatis pracepta hocanno prafcribenda fint. nodum me in scirpo quarere dicent, si scribente Ce'so, sanos homines. & qui bene valent, & suz spontis sunt, nullis obligare se legibus debere, ego tamen & his præcepta tradere, uel potius obtrudere velim, quibus, quam possident sanitatem tutò custod at sed an non paradoxologus videbor, fi lanos & fecunda valetudine gaudētes facilius hoc anno agrotatutos dixero, quam corunt plurimos, qui longius absunt ab optimo sanitatis sau ? at ne id gratis dixisse videat, rationem affero. Nosse itaque oportet inculpata fanitate gaudentes, non omnes optimo temperamento præditos esfe, sed vna uel pluribus qualitatibus, intra tamen sanitatis limites, ab optimo recedere: optimum enim, & exactè temperatum dari, in quo nec calidum frigido, nec humidum ficco prænaleat, ex ijs est, que vel raro, uel nunquam actu reperiuntur. Et hac forté causa fuit, cur Medici omnes Galeno antiquiores, ne verbum quidem de illo fecerint; calidam temperaturam, cum DOM:

qua

qua sanitas iun ca sit, eo quia proxime ad temperatam accedat, pro remperata accipientes. Eam verò tamquam Policleti regula Galeno placuit proponere, ve ad eius normam reliquas commodius examinatet. Quare verendum non erat, vt affirmate visus elt, ne qui calidi, & humidi lunt, demortuz carnis exemplo, spirante Auftro, putrescerent, & coriumperentur. abanima namque, & naturali calore regunturi ac gubernantur, Negandum vero noneft, pluribus morbis effe illos expositos, quam qui calido funt. & ficco remperamento, quod tamen per accidens euenire putandum eft. Ex Gulielmi Ballonij li. 2. fuar. Epbemeridim hae, Si eui optan. dum fit, aut corporis calidi, & humidi, aut ficci, & calidi temperamentum nancifci dubitet fortaffis, verum malit. Nam calida, & bumida videmus maxime putredini obnoxia. & febribus à putredine ortis, facile in eas incidint. Et cum fint ea corpora diffipabilia facile de fanicates gradu degenentur. At non febribus tantum obnoxii funt , fed cum temperamentum illorum proxime accedatad medium, & medium ab extremis minus diftet quam extremum ab altero extremo, prompte ac facile. fi non defit occasio, in vtrumq; extremum dilabentur; lecus ac intemperati, qui cum ab vno extremo m orbos expanescant , ab altero medelam expectant. His igitur victus rationem ambientis agristemperature contrariam prorfus inflituere non expedit, sed ex constieto vitam traducant, quando si id tentauerint, &in frigidam, uel calidam viQus rationem permutauetint, ab optimo, quo gaudent fanitatis statu cito recessuri fint. fimile enim à fimili conseruatur. Quid igitur dicendum? quidue faciendum? nonaliud profecto nifi vt à repletione caueant, nam sape fit, vt naturalis calor immensam humorum molem, quamuis à bonitate no alienam, regere, ac gubernare minime valeat, quo quidem casu optimi corruptio pessima toret. Deinde quoniam cum fierinequeat: vt quis adeo exquisite mediam vidus ratione seruet ; quin ex parte aliqua in alterum extremorum propendeat, quicumque medio temperamento donati funt, cam victus rationem eligant, quæ modice ad ficcitatem vergat, etenim fic à futuræ putredinis metu tutiores erunt. Quod Hippocrates aliud agens docuisse videtur, dutt in voiverfum ficcitates imbribus falubriores effe feripfir, at enm ficcitas corpori concilierur modico cibo, ac potu, vnusquisque facile quid ex premissis sequaturex se colligere poterit. Quod fi forie consuetudinem, qui fic affueti funt, vi maxi-DICTIONS

me fint edaces, deserere nolint, præter id-quod vomitu, uel larga dejectione repletionem demere valebunt, fi per hyemem, & veris etiam tempore lemnium figillum exacido Limonum per internalla sumant, siccitatem corpori tutò comparabunt; quo quidem medicamenti genere pestis ipsa, ne dum vulgaris alicuius morbi metus propulsari aliquando valuit Sed quid decernendum de infimaplebe rerum omnium indiga, ac de pauperibus, qui mantica victum quaritant, quos maiorem Vrbis partem effe iam diximus? vereor, ac valde vereor, ne per Aestatem, & fortasse antequám Veris tempus pretereat, potius ob hyemis incomoda, & quod pessimis cibis vitam sustentare cogantur, quam aeris culpa, majori ex parte perituri fint . Reuerendissimus Antistes Ale. xander, qua erat ingenti erga pauperes charitate, vrgente fame superioribus annis, & aduersa pauperum valetudine, przter id. quod ex reditibus suis pecunias pauperibus eroganit; permistetiam, vt Medicorum arbitrio pauperes, & valetudinarijab onere Quadragesimæsubleuarentur, ne dum turmatim ad illum alio, quin occupatissimum accurrere, vel ob ignauiam, velinscitiam non auderent; fame interim enecarentur, vel praux conscientix laqueis irretirentur. Hos igitur oleribus etiam deterioribus, leguminibus, ac bulbis, allijs puta, capis, ac porris, contentos effe oportebit, si hac deerunt, quo meliori alimento fame depellant, ignoro, si non deerunt, prauis humoribus quamprimum replebutur. Si persuaderi possent, vi perdurante hyeme paululu oximellis scyllini modica ardente aqua dilati, manè sumerent, aliqua ex parte illorum incolumitati provisum esset; sed vna pracipuè salutis spes superell si panis non desit, qui eduliorum praviratem. uel corrigat, vel infringat. Sperandum verò est, utà pijs Cinibus -horum calamitati succurratut . sed ne sactor Concionator more rad petendam eleemofinam nos deuenisse aliquis obludens obijciat, quod reliquum est circa præseruationem prosequamur. Reliquum verò est, ut nostram de mittendo hoc anno sanguine fententiam proferamus. Qui pituitoso sunt habitu nullam, vel moderatam languinis missionem postulant, atq; Aestatis potius principio, si forte ea opus habeant, quam in Vere. At qui eam requirunt, petiti Medici, qui optime teneat, que Gal. lib.de cut.rat. per lang, million, docet, judicio decernant quo anni tempore ad phlebotomiam accedere debeant, nam cum illud auxilij genus á plerisque

plerisg; hoc anno, vr plurimum non esse tutum iudicetur, etiam qui sanguinis missione indigent, herebunt, ut suspicor, & herentes fortaffe morbus aliquis a sanguine, imparatos offendet. Veru fi præseruationis gratia sanguis mitti debeat : co quia vel copie. uel motu imminentem morbum, eumq; effatti dignum minetur, nihil obstare videtur, quin tuto quouis anni tempore vena secetur, habita ratione virium, quas benè valentes esse oportet, vbi magno remedio quale vijo; est sanguinis missio, opus esse visum fuerit infaustos tamen quosdam dies, & inutiles pro Sanguinis missione Astrologia periti euitandos esse observauerunt & Lune cum Sole politiones; at Hieronymus Cardanus non poltremus inter Aftrologos lib. de malo medendi víu Lunæ coniun-Aiones cum Sole, & oppositiones non esse pertimescendas affirmat, nisi malefici Planetæ aspectus accedat; immò non desunt ex Medicis optimiqui morbo auxilium presentaneum poscente. Astrologorum monita tunc temporis spernenda esse contendat. Sed ne sicco pede rem tanti momenti prætereamus, sic dubitare licebit. aut inimicos Planetarum aspectus ut maxime noxios vitare oportet, aut ut rem nullius momenti, quicquid Astrologi moneant, contemnere, & quoduis tempus ad hoc opus accommodatum existimare; Rem nullius esse momenti si dixero, non-Astrologos tantum, sed Medicorum quamplurimos ceu crabrones, irritare videbor. Sed cum dicant, tunc licere ab Astrologoru placitis recedere, vbi morbus vrgeat, & non det inducias, quaro ab illis, quo in casu ægrotantes ab importuna sanguinis missione magis, ac promptius obladiarbit rentur, an in leuiore, an in graujore, & periculi pieno. Nemo lanæ mentis, yt puto, ambiget, & errata quamnisleuia in morbis acutiffimis deteriora effe, quami in leuibus assirmabit, exemplum de leui errore Hippocratesin. Epidemijs tradidit de quodam agroto sub his verbis. Intempestine canadit, mand obije . Si igitut in acuto morbo, ac præcipiti. in quo inemendabilia ferè esse solent errata, contra Astrologorum sanctiones sanguinem posse mitti volunt, manifeste inde seguitur exilloru positione, minore noxa in leuioribus phlebotomiam administrari, ac proinde absq; ullo detrimento in omnibus, vt fic parum firma esse Astrologorum decreta deprehendantut, inutilisigitur distinctio, & cui dubio procul Astrologia periti non acquiescant; sed non desunt, qua animum sciendi

all III

auidum adhue in hac re suspenium teneant, nam quanecessitate sublunaria hecità superioribus lationibus per singulas Luna quadraintas subniciantur, vr in ipia statim quadratura suos manifestare effectus debeant? presertim cum non semper ab Aspectibus Planetarum, quod cordati faciunt Astrologi, sed ut plurimum ex dombos, vbi illi reperiuntur, pleriq; de rebus etiam fortuitisiudictum ferant? fic enim resvidetur paulatim ad electiones, 'quas vocant, & interrogationes pertinere, que cum ad libitum fiant, extra quatuorillas Lunz positiones, & varios pro diuersitate teporus in quo fiunt Ascendentes sortiri queant, accidentariam,& fallacem effecirca domus speculationem aperte convincuntar Præterquamquod quicquid Planeta Sole altiores, vel boni pollicentur, vel mali pranunciant, raro, nisi fallor, sub eadem Luna quadratura sed longe serius præstabunt. Oportet in ab importudo Planetaru aspectu morbidam paulatim dispositionem in corporibus induci; tum denig; statutis temporibus morbos emergere; eosq; non absolute vbiq; fimiles, sed pro Regionum, atque Vibium discrimine diversos. Cœlestia vero sydera. Planetæque omnes, & Luna præsettim, quæ superiorum Planetarum influxus recipiens in hæclublunaria corum vim transmittere putatur, cu non nisi mutato prius aere, corpora nostra immutare valeant, tutius, & rationabilius erit tam in purgationibus moliendis, quam in languine mittendo ad aeris conditionem nos respicere, qua occu'tam îllorum vim inani metu luspensos attendere .plerung; enim fit,vt Luna maleficorum aspectibus infortunata aerem i, su inficere. & ex consequenti hominum corpora haud leuiter ledere debeat, cum tin eodem tempore sepe tranquillus sit aer, & qui Lunæ politiones, aere manifelta intemperie affecto, fibi aduerlas effe alias experti funt, ne minimam quidem in actionibus læfionem sentiant, aut aliquo modo perturbentur. sed audio Astrologiæ patronos me nunc obiurgantes, & per tritum illud exprobrates, Ne sutor vitra crepidam, quibus nihil aliud respondere possu; nisi miseram suisse Hippocratis, & sui temporis agrorannu conditionem qui cum hæc, de quibus gloriantur Astrologi. ignorauerint, fato succumbere supe ante fatalem diem coacti fuerint, uel artem curandi, ac præseruandi homines à morbis in exercitata potius ratione-ac judicio fundatam effe, quam imperscrutabili & variabili caufar vniuersaliu effectui subiectam. Sed ab altena

messe salcem tetraho, doceri interim potius quam docere paratus. Quibus aut auxilis morbis ex manifeltis qualitatibus oriundis nos ire obujam hoc anno expediat, hucufq; dictum ell; licètres paucioribus absolui potuiffet. Galeni placitis inhærendo, qui contrariam ei, que acus intemperies constitutionem affert, victus rationem infletuere ad incolumitatem corporu fatis esse putauit, an igit preter ea occultum aliquid superest, quod Medici diligentiorem atq; viscriorem requirat indaginem? si agentium vim, & corpori, quæ illam susceptura sunt constitutionem ad vngue nouerimus, nihil occulti superesse crediderim, attan medium quiddam inter manifeste & occulte agentia dari fatendum est, s. quod vitro cuilibet ex vulgo nosu no fit nec quod oinò acriore indicio præditos lateat qui n, abfolute aliquid occultu effe existimant, frustra in eius natura describenda laborauerint. Dicam ego occultum quiddam in corporibus nfis, nebulosum aerem potuisse per Autumnum, nec non p maximam hyemis parte, quo tpe hac scribimus, imprimere; non tamen adeo occultum, quin attente consideranti manisestum fieri possit. erit igit licet ex manifesta causa corporibus quædam impressa qualitas, quæ ita corporis nri humores disposuit, vt cum ægtotare homines inceperint ad putredine deterioris nata illos deducation in fanis vt tuta sanitate gaudere illos non finat. Cum vero humores non candem natam in oibus, peq; in omnitpe retineant, ideo plus in vno, qua in alio homine, uel facilius in vno, quam in alio tempore pranos excitare affectus posse consequens erit, & si externa aliqua. occasio morbis faueat prorsus maligniras inde concepta in actu se exeret. cumq: calidiore anni tpe prompte homines in febres incidant. quicumq; nata calidiores sunt ab humorum malitia, quam ex nebula contraxerunt, exitialius ægrotabunt. Deterior .n. bilis nebulosa erit, quam pracedenti tpe nebulosa pituita fuerit, an vero nebu-Josus aer per Autumnu attractus, & per hyeme, in Aestatem vique prauam retinere nafam possit, neutiqua ambigendum. vt n. venena dantur, que plurium menfiu spatio occ dunt, corpotis partes senfim, ac fine fensu corrumpentia; quod de fungis, et non manifeste venenatis. Card. suspicatur; sic infectio illa abaere nebuloso diutius intra corpus perdurare poterit, & statuto tpe perniciosos morbos producere, non est n. absurdum, vetalis in corpore proginat humor qualis est, & rabientium canum, & tractu temporis longiore cotrumpentia medicamenta, vt ex Gal. comm- 2. in Hipp. prædiction.

Remedio erit purioris aeris aduentus, si tantunde perdurabit, quantum nebulosus; qui si frigidiorem quoque ventu comitem habuerin ed certius è corpore nebulosam affectionem extirpabit; ac prafertim fi ea victus ratio accedat, quæ viscera, cerebrum præcioue. pulmones, & cor ipsu ab omni liberet obstructione; cum alioquin necessarium sit, humores in partibus obstructione laborantibus cotentos, si tales nebuloso tempore geniti fint, cam etiam retinere naturam. Forte præter noui, ac puri acris afflatum aliquid opis afferra Medicina poterit. Poterit autem auxiliaris si quod adhibebitur veluta ignis quidam expurgatorius pranorum halituum reliquias ablumere idoneum sit. Quintas quas vocant essentias, vt & aquas, ardentes nisi detergentibus misceantur, suspectas esse etiam per hyemems vt credam, id facit, quod suo immoderato calore, humores ita ad præternaturalem disponant, vt facile affectiones promo! uere possint, quas excedens per AEstarem caliditas afferre solet. Theriaca verò, in qua ficcitati caliditas cedit, vel viperini pulueres, & sales, quibus vel febris tempore Dioscoride authore, absgiquod vim amittant, vel febrem augeant, frigida fuper bibi potest, huic expurgationi, repurgato prius corpore, sufficier. Oui tabaccho funt affuet , etiam absq;noxa per hyemem viillo tutò poterunt, maxime si humorum redundantia capiti io primis importuna furt, at cordi, & pulmoni etiam exterius quæ refrigerent adhiberi poterunt, sed aeris puritati præ cæteris fidendum erit, qui si per Aestarem Ethesiis opportuné perssatus erit, vt sperandum est, tutò homines degent, & a morbis fecuri reddentur. Hae igitut funt qua ex proxime præteriti Autumni, & in mediam víque hyemem obfernationibus excerpfi. & que bona fide recensui. Quod fi cines ipfi ex nostris monitis aliquam senserint opem, atque id ingenue fateri voluerint, non me tantum, fed reliquos nostre Vrbis Medicos; qui ad artis apicem peruenerunt, ità animabunt, vt in posterum ea quot annis in medium libenter afferant, que Civitatem diù felicem & à morbis reddant immunem. Remediorum interini accommodatam materiam, quæ indicationibus, abijs quæ iam dicta funt, eliciendis latisfaciant, & quorum nonnulla vel pro exemplo. vel sermonis affinitate hic appofita sunt, à suo familiari Medico, qui pro temperamenti diversitare, ea, qua vnicuique ex vsu esse cognouerit, sedulo curet, atque apposite præscribat, quisque ad libitum requirere poterit. Artis enim est vniversalia respicere, Attificis vero fingularia prolequi. FINIS.

